Mottagare
Regionstyrelsen

Medborgarförslag - Turistavgift

Förslag till beslut

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit om att införa en turistavgift på 100 kronor för personer som inte är folkbokförda på Gotland och som reser till ön med färja eller flyg. Förslagsställaren uppskattar att avgiften skulle kunna generera cirka 100 miljoner kronor årligen till Region Gotland och därmed bidra till att finansiera de kostnader som turismen medför.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att förslaget lyfter en relevant fråga om hur turismens ekonomiska nyttor och kostnader fördelas mellan besökare, näringsliv och invånare.

Region Gotland saknar dock enligt gällande lagstiftning befogenhet att på egen hand införa en generell obligatorisk turistavgift för personer som reser till Gotland.

Mot denna bakgrund föreslås att medborgarförslaget avslås.

Ärendebeskrivning

Förslagsställaren föreslår att personer som inte är folkbokförda på Gotland ska betala en turistavgift på 100 kronor vid resa till ön. Avgiften föreslås tas ut i samband med bokning av färje- eller flygresa.

Enligt förslagsställaren skulle avgiften kunna generera cirka 100 miljoner kronor årligen och bidra till att fler gotlänningar får del av turismens ekonomiska nytta. Förslagsställaren lyfter även de utmaningar som turismen kan medföra i form av bland annat trängsel, nedskräpning, buller och vattenbrist samt vikten av att långsiktigt hantera ett stort antal besökare.

Bedömning

Turismen har stor betydelse för Gotlands näringsliv och bidrar till sysselsättning, företagande och service för både invånare och besökare.

Samtidigt innebär Gotlands stora säsongsvariationer särskilda utmaningar. Under framför allt sommarmånaderna ökar belastningen på infrastruktur,

offentliga miljöer och gemensamma resurser. Turismens positiva och negativa effekter kan också vara ojämnt fördelade mellan olika platser och grupper.

Förslagets avgränsning innebär att betalningsskyldigheten skulle omfatta även personer som reser till Gotland av andra skäl än turism, eftersom den grundas på folkbokföring och inte på resans syfte.

Kommuner och regioner får enligt 2 kap. 5 § kommunallagen (2017:725) ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster och nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla krävs särskilt författningsstöd för avgiftsuttaget. Som huvudregel gäller även självkostnadsprincipen enligt 2 kap. 6 §.

Den föreslagna turistavgiften är en generell obligatorisk betalning vid resa till Gotland och är inte knuten till någon specificerad tjänst eller nyttighet som Region Gotland tillhandahåller den betalande. Den kan därför inte införas med stöd av den allmänna kommunala avgiftsrätten. Att betalningen benämns avgift eller tas ut i samband med bokning av färja eller flyg förändrar inte denna bedömning. För att Region Gotland ska kunna införa den föreslagna betalningen krävs särskilt stöd i nationell lagstiftning.

Vid en avgift på 100 kronor per avgiftspliktig ankommande resenär skulle 100 miljoner kronor i årliga bruttointäkter motsvara en miljon avgiftsuttag. Förvaltningen har inte verifierat antalet möjliga avgiftsuttag eller beräknat kostnader för administration och uppbörd eller eventuella effekter på resandet.

Region Gotland arbetar genom den regionala besöksnäringsstrategin mot 2030 för att utveckla en långsiktigt hållbar besöksnäring som skapar värde för både invånare, företag och besökare. Arbetet omfattar bland annat att främja en jämnare fördelning av besökare över året, minska turismens miljöpåverkan och stärka invånarnas delaktighet.

Bättre kunskap om turismens ekonomiska, sociala och miljömässiga effekter ger underlag för att prioritera insatser som stärker turismens positiva bidrag till hela Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att den föreslagna turistavgiften inte kan införas med nuvarande lagstiftning. Frågan om turismens nyttor, kostnader och finansiering är samtidigt relevant för Gotlands fortsatta utvecklingsarbete.

Mot denna bakgrund föreslås att medborgarförslaget avslås.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2025-08-19
Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen daterad 2026-11-17

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till
Förslagsställaren